

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ 100 макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильэсүм
гээхэлэх
кыншгэжьагаа
кыншгэжьагаа

№ 152 (22841)

2023-рэ ильэс

ГҮҮБДЖ

ШЫШХҮЭИУМ и 22-рэ

ОСЭ ГЭНЭФАГЬЭ ИЭП

6 +
тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэхгүйхээр

Адыгэ Республикаам и Правительствэ игъээзет

Непэ — Урысые Федерации и Къэралыгъо быракъ и Маф

Адыгэ Республикаам щыпсэухэу
лъытэнгъэ зыфэтшыхэрэр!

Тичыпілгъу лъапіхэр!

Гербынрэ гимнинрэ ягъусэу Урысые къэралыгъом
итамыгъэ шъхьаэхэм быракъыр зыкъе ашыц, тихэ-
гъэгу ишхъафитынгъэ, итарихъ ыкъи икультурэ,
неуцуирэ мафэм ицыхъэ зытэлтижъэу зэрэфакюрэм,
цыф лъэпкыбэмэ зыкъынгъэрэ зэдэгэштэнгъэрэ
азыгфагу ильэу Урысыем зэрэшыпсэухэрэм ар яшыхъат.

Къэралыгъо быракъым члэхху Урысыем щыпсэу-
хэрэм юфшэнэймкэ, наукэмкэ, культурэмкэ ыкъи

спортымкэ ягъэхъагааэхэр къагъэльгъо, теклоны-
гъакъэхэр ашых, ти Хэгъэгушхо ыкъуачэ джыри нахь
хэхъоном фэлажъэх.

Хэгъэгоу тызэрьсүм къырыкъоштымкэ зэкэми
пшъэдэкъижэ зэрэхъырэр непэ анахъэу зэхэтэшэ.
Урысыем, тикъэралыгъо, нэбгырэ мин пчагъэмэ
ящынэгъончъагэ зэлтытыгъэ хъугъэ-шлагъэху мэ-
хъанэхшо зилэхэр щынэгъэм къыххэхъухъэх.

Лэхужыбэм язэлхынгъэ игъэптийн, хэгъэгум уфэ-
шъылкъэн зэрэфаемкэ лэшлэгтуу пчагъэхэм къа-
клоцэ щылэ хъугъэ хэбзэ шлагъохэм тадэмыхыним
мэхъанэхшо ял Урысыемрэ аш и Къэралыгъо бы-

ракърэ ящихъу джыри нахь лъагэу зилэтынмкэ,
гъэхъэгъакъэхэр тшынхэмкэ.

Тичыпілгъу лъапіхэр, зэкэми тышъуфэльо псай-
нагъэ, щылэкъешу ыкъи насып шъуйэнэу, шъумурад
дахэхэр къылжудэхъунхэу!

Адыгэ Республикаам и Лышхъэу,
Урысые политическэ партиеу «Единэ Россиим»
и Адыгэ шъольыр къутамэ и Секретарэу
Къумпийл Мурат

Адыгэ Республикаам и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЭР

А. Гусев.

Мэфэкъим фэгъэхъыгъэ юфхъэбээ зэфэшхъафхэр Мыекъуапэ имы-
закъоу районхэмэ ашыкъоштых. Музейхэм, тхыльеджапіхэм патрио-
тическэ зэхахъэхэр ашызэхашэштых. Пчыхъэм сыхъатыр 7-м Мыекъуапэ
игупчзу Ленинным ыцэ зыхъырэм Адыгэ Республикаам итворческэ куп

цэрылохэм ыкъи иартистхэм мэфэкъ концерт къыщатыщт Урысые Феде-
рацием и Къэралыгъо быракъ и Мафэ фэгъэхъыгъэу.

Адыгэ Республикаам щыпсэухэрэмрэ ихъакъэхэмрэ зэхэшакъохэм мэфэ-
къим рагъэблагъэх.

НыбжыкІэхэм язэхахь

Адыгэ Республикаем икъушхъэльэ чыпіэ ятфэнэрэу щызэхащэгъагь сэнаущыгъэ зыхэль ныбжыкІэхэм язэхахьэу «Фыщт» зыфиорэр.

2023-рэ ильэсүм бэдэд аш-кьеңлэгъагьэр — Урысюем и Кыблэ ишъольыри 5-мэ къарыкыгъэ нэбгырэ 400 фэдэз. Адыгейим иныбжыкІэхэм ягъусхэу къушхъэу Фыщт ылъапсэ екълонлэгъэхэм ахэтгыгъэх Къэрэшэ-Шэрджэсүм, Къэбэртэе-Бэлькъярим, Краснодар краим ыкыи Къалмыкым къарыкыгъэхэр. Ахэм ахэтгыгъэх къэлэеджа-клохэр, студентхэр, гуфаклохэр, ныбжыкІэ ыкыи студент организацехэм ялтыклохэр, тофзышлэрэ ныбжыкІэхэм ашыщхэр.

Адыгейим и Лышхъэу Къумпыл Мурат хыугъэ-шлэгъэ гэш-шлэгъоним къытегушигъээзэ къызэрхигъэшыгъэмкэ, зэхахьэу «Фыщтим» ныбжыкІэхэм хабзэм илъыкло къулукъухэм шыхэйхигъэ зэдэгушыгъэту адыряэнимкэ мэхъанэшо илэу щыт.

«ТиньбжыкІэхэр ары республикэм инеушырэ мафэ, аш-иэкономикэ ыкыи хэхъонигъэу ышыщыр эзэхигъэхэр. Джары ныбжыкІэ политикэм, сэнаущыгъэ зыхэльхэм іэпүіэгъу ятгыгъеним иофыгъохэм лъэшэу тиналаэ зыклатедгъэтиэр. Мишфэдэ зэхахьэм ишъуагъекі къэлэеджаклохэр, студентхэр, ныбжыкІэ организацехэм ялтыклохэр гъэлсын иофшлёним нахъхэцагъэ мэхъух, ягхэльхэмкэ зэдэгушыр эхэр ягысэхуу ятвorchествэ къагъэлъегъуагь.

Апэрэ мафэм пчыхъэм Адыгейим ихэбзэ къулукъухэм ялтыклохэмрэ ныбжыкІэхэмрэ зэ-тишуагъэ ядгээкыщт, еджа-пэхэм къашуублагъэу шольыр лъэгаплэм нэсэжъэу», — **къыуагъ Къумпыл Мурат.**

Мы зэхахьэм щыагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэ игуадзэу Цэй Эдуард, АР-м гъэсэнгъэмрэ шэ-ныгъэмрэкі иминистрэ ишпэ-рылхэр зыгъэцакіэу Евгений Лебедевыр, АР-м культурэмкэ иминистрэу Аульэ Юрэ, АР-м тофшлёнимрэ социальнэ хэхъонигъэмрэкі иминистрэу Мирзэ Джанбэч, АР-м мэкү-мэшымкэ иминистрэу Къуанэ Анзаур, АР-м финанссхэмкэ иминистрэу Виктор Орловыр, АР-м экономикэ хэхъонигъэмкэ ыкыи са-туумкэ иминистрэу Шэуджэн Заур, АР-м зеклонымкэ ыкыи зыгъэспэфыпіэхэмкэ и Комитет итхаматэу Былымьот Ибрахьим, республикэм имуниципальнэ образование пстэуми япашхэр. «Фыщтим» ихъекла-гъэх Олимпийскэ чемпионеу Мудранэ Беслъан, хэушхъафыкыгъэ дээ операцием иветеранэу Илья Донцовыр.

Яворовэ гъэхүнэм къикыхи лъэсэу зеклохэр шыхъэгъэзын-пэу «Фыщт» зеклюлэхэм, Адыгейим имуниципалитет пэпчъ Урысюем икъыблэ шольырхэм янъыбжыкІэхэр ягысэхуу ят-ворчествэ къагъэлъегъуагь.

Апэрэ мафэм пчыхъэм Адыгейим ихэбзэ къулукъухэм ялтыклохэмрэ ныбжыкІэхэмрэ зэ-

М. Гордышов

дэгушыгъэту зэдьырягъагь. Адыгэ Республикаем иминистрэхэм я Кабинет хэтхэм зэхахьэм хэлажъэхэрэм къафалотагь ныбжыкІэ политикиу республикэм щыпхыращырэм фэгъэхъыгъэу. Джащ фэдэу проектхэу зыгъэ-псэфыпіэу «Лэгъонакъэ», про-мышленнэ паркэу «Инэм» социальнэ лъэнүкъомкэ иофхэм язынет хэпшикыу нахыншу хъунымкэ яшъуагъэ къэклошт, къэралыгъо ыкыи лъэпкэ проектхэм цыфхэм яшъялакэ нахъзыкырашьыт. Республикэм финанссхэм алъэнүкъокэ иофхэм язынети нэсигъэх.

Адыгейим ихэбзэ къулукъухэм ялтыклохэм зэхахьэм хэлажъэхэрэм къафалотагь ягысэхуу ят-ворчествэ къагъэлъегъуагь.

Мы ильэсүм «Фыщт» ипрограммэ заулэу зэтэутыгъагь: гъэсэнгъэм, культурэм, спортым ыкыи зеклоным яхыгъэхэр ахэр щытгъэх. Мы зэхахьэм хэлажъэхэрэр Фыщт имылын-лъэ цыкыу щыагъэх, гъэсэнгъэм елхыгъэ лекциихэм ядэу-гъэх, тренингхэм, джащ фэдэу лъэпкэ іешлагъэхэмкэ мастер-классхэм ахэлжъагъэх, яшэ-

ныгъэхэм ахэгъэхъогъэним тельтигъээ фильmxэм яплыгъэх.

Джащ фэдэу мы программэм ГТО-м ишапхъэхэр тыгъэнхэм, волейболымкэ, биатлонымкэ, клэпсэр зэпэкъудыгъэнымкэ, щэбзашэмкэ щэрыонхэм яхыгъэ иофхъафхэм къыдильтэ-щыгъэх.

Сэнаущыгъэ зыхэль ныбжыкІэхэм язэхахьэу «Фыщтим» изэхэшэнкэ іэпүіэгъуу къафхъу-гъэх Шъэумэн Хъазэрэт ыцлэкіэ щыт Шуушлэ фондымрэ Кавказ къэралыгъо чыопс биосфернэ заповеднику Х.Г. Шапошниковым ыцлэкіэ щытимрэ.

АР-м и Лышхъэу Къумпыл

Зэкъошхэм язэIукІэгъу

НыбжыкІэхэм япатриотическэ пүнүгъэ, Кавказым изэкьюш лъэпкъхэм язэпхыныгъэ игъэптиэн афэгъэхыгъэ проектым диштэу Адыгейим иныбжыкІэ куп Абхаз Республикаем щыагъ.

«Мыекъуапэ инэфылтэхэр» зыфиорэр къэшьокю күлым исолистхэр спорт-зыгъэспэфыпіэ лагерым езгэблэгъагъэхэр абхъаз лъэпкэ паркэу «Апсны» ипащэу Мзаучя Пилия ыкыи организациеу «Аспар» ипащэу Абба Нарт. Мафэ къэс ныбжыкІэхэр спорт ыкыи культурнэ иофхъафхэм ахэлжъагъэх, щэбзэшэ онымкэ, къашхъэмкэ зэнэкъохуугъэх. НыбжыкІэу нэйласэ зэфхъуугъэхэр Абхъазым

ичыопс ичыпіэ халамэтхэр къыззедакхъягъэх, адигэ-абхъаз зэкью зэфыщыткіэхэм ятарихъ зэрагъэшлагъ, «Абхъаз-адигэ хыдзэ галерэр» зыфиорэр проектым зыщагъэгъозагь. Абхъазым иэтноларк ихъарзынэш къыхъэгъэ сурэтхэм атешыкыгъэ паруснэ къухъэу ашыгъэр хъакіэхэм арагъэлъегъуагь. А къухъэм исхэу ныбжыкІэхэр псым техъагъэх. Зэман чыжъэхэм адигэхэмрэ ахбъазхэмрэ язэфыщыткіэхэр

зыфэдагъэм, якуачэ, яамалхэр зынэсшытгъэхэм защагъэгъозэн альэкъыгь. «Миц фэдэ зэлхынгъэхэм зэкью лъэпкъхэр нахъ зэпэблагъэ ашыхъ, ныбжыкІэхэр зэрэшлэх. Аш осэшхо фэпшынэу щыт. Титарихъ тэгъэлъаплэ, тильэпкъхэм шуагъэ къафэзыхъыт проектихэр зэхэтшэнхэм тафэлэжъэшт», — **хигъэунэфыкыгъ АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат.**

АР-м и Лышхъэу Къумпыл

Лъэпкъ проектхэр

ПсэупIэхэм яшын лъагъэкIуатэ

Адыгэяк'эр

Яблоновскэр

АР-м псэолъэшынымкэ, транспортнымкэ, псэуплэ-коммунальнэ ыкли гьогу хъизмэтымкэ и Министерствэ кызэритигъэмкэ, блэклигъэ 2022-рэ ильэсэм цыфхэм ямыльку зэхалхъээзэ фэтэрибэу зэхэт унэ 20 Адыгэим щагъэуцугъ. Пстэумки квадрат метрэ мин 96,1-м

ар ехъу, фэтэр 2351-рэ ахэм ахэт.

Мы уахътэми ащ фэдэ псэуплэхэм яшын республикэм щыльагъэкIуатэ. «Псэуплэ ыкли къэлэ Ѣылаак'эр» зыфиорэ лъэпкъ проектым илхырышын фытегъэспсыхъэгъэ шольыр проектэу «Псэуплэм»

къыдыхэлъятахъэу Тэхъутэмь-къое районым икъуаджэу Адыгэяк'эм къат 17-у зэтетхэу униту щашы. Пстэумки квадрат метрэ мин 21,6-рэ ахэм арлыгъ.

Унэхэр «Специализирован-ный застройщик «Дружба» зыфиорэ псэолъэш хъизмэтишлаплэм ригъэжъэгъэ псэуплэ

комплексэу «МЕГА-Победа» зыфиорэм хэхъэх.

Джащ фэдэу «Псэупл» зыфиорэ шьолъыр проектым къыдыхэлъятахъэу «Красно-дарстройинвест» зыфиорэ хъизмэтишлаплэм поселкэу Яблоновскэм фэтэрибэу зэхэт униту щегъэуцу. Ахэр «Дом на Луговои» зыцлэ псэуплэ комплекс

сэу мы фирмэм ригъэжъагъэм щыщых, квадрат метрэ мин 23,3-рэ хуущтых.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Сурэтхэр: АР-м псэолъэшынымкэ, транспортнымкэ, псэуплэ-коммунальнэ ыкли гьогу хъизмэтымкэ и Министерств.

Ильэссык'э еджэгъум аублэшт

Урысые Федерацием ит гурыт еджаплэхэр сэнэхъатыр къыхэхыгъенным епхыгъэ юфшэнным изык' шапхъэ техъанхэм ипроект УФ-м просвещениемкэ и Министерствэ егъэцак'э.

Лъэпкъ проектэу «Гъесэнгъэм» ифедеральнэ проектэу «Клэлэцык'лэ пэпчь игъэхъагъ» зыфиорэм ар къыдыхэлъятахъэу, я 6 — 11-рэ классхэм ашеджэрэ клэлэеджаклохэм афытегъэспсыхъагъ.

Гъесэнгъэ организацэе пэпчь шъхвадж зыфзэ лъэнэхъэхэй къыхехы. Базовэм къыдыхэлъятахъэу ильэсэм сыхъат 40-м къыщымык'эу, лъэнэхъо шъхвадж сыхъат 60-м нэсэу, нахь игъэкъотыгъэу зыщизэрэгъашлэрэм сыхъат 80-м тельнэхъятахъэу егъэджэнхэр афызэхашщтых.

Адыгэим ит гъесэнгъэм ичурждении 129-мэ зык' шапхъэр агъэфедэшт. Экологобиологическэ лицеу N 35-м ар нахь игъэкъотыгъэу Ѣызэхашщт. Гъесэнгъэ учрежденийтумэ лъэнэхъо шъхвадж, адрэхэм зэк'эми базовэу къащызэуахъагъ.

Урокым хэхъэрэ Юфшэнхэр

Еджэтуу сыхъатхэм къадыхэлъятахъэу гурыт еджаплэм Ѣызэргэшлэрэ предместхэм япхыгъэхэу, гүчийн пае физикэм, химием, хысалын ыкли нэмэгдэхэд къэлэеджаклохэм яшлэнгъэхэм ахагъэхъошт. Мы лъэнэхъомкэ урок тедэхэр зэхашщтхэп, еджэгъу планым диштэу пстэури клошт.

Гъесэнгъэ тедзэр

Мыщ онлайн-диагностикэхэр хэхъэх. Ащ къыдыхэлъятахъэу профориентационнэ урокхэр, проектнэ юфшэнхэр, профориентационнэ программэр, класнэ сыхъатхэр (ащ хэхъэ онлайн-урокэу «Шоу профессий» зыфиорэр), зэдэгүчийгъухэр, мастер-классхэр, джэгук'э зэфшъяфхэр ыкли нэмэгдэхэд.

Шуныгъэр

Мы лъэнэхъом къыдыхэлъятахъэу юфшэнхэр чыпилэ зэфшъяфхэр ныбжыгъэхэм къарагъэлхъащих, ашьэрэ ыкли гурыт сэнэхъатхэр зашараагъэгъотирэ гъесэнгъэхэ учрежденихэм арагъэблэгъэштых, лекциихэр афызэхашщтых, профориентационнэ къэгъэлъэйонэу «Лаборатория будущего» зыфиорэм ашштых. Нэмэгдэхэд къэгъэлъэйонхэм, ермэлъяхэм, гъесэнгъэхэ учрежденихэм ашызэхашщэрэ пчэ зэлхүүгъэм имафе арагъэблэгъэштых, технологием епхыгъэ зэлхүүгъэхэд ахэлэхэштых, шорхэм зэхэгъэштых ыкли сэнэхъат зэфшъяф зиэ цыфцэрихэм агуягъэхэштых.

Сэнэхъатыр къыхэхыгъэм зэнэхъокъухэр зэхэгъэхэд шапхъэм къыдыхэлъятахъэу. Ащ хэхъэх Юнармиер, проектхэу «Урысые — амалышуухэр зыэклэль къэралыгъу»,

«Абилимпикс», «Профессионалы» зыфиохэрээр ыкли нэмэгдэхэд.

Мыкхэри. Джащ фэдэу юфшэнхэр агъэцак'эрэх нэуасэ афаашыщих.

Сэнэхъатым епхыгъэ егъэджэнхэр

Мы лъэнэхъом хэхъэхэ ныбжыгъэхэр сэнэхъат зэфшъяфхэм нэуасэ афэхъунхэр, агъэфедэрэ лэмэ-псымэхэм юфшэнхэр зыэклэль къэралыгъу, нэ-

Ны-тыхэм зэпхынгъэ адырлэнхэр

Мы лъэнэхъом къыдыхэлъятахъэу ны-тыхэм юфшэнхэр зыэклэль къэралыгъу, агъэфедэрэ лэмэ-псымэхэм юфшэнхэр зыэклэль къэралыгъу, нэ-

ШУНЫГЬЭМКЛЭ МЭХЬАНЭШХО ПЛ

Адыгейм и «Ныбжыкіә Гвардие» анах чанэу хэлажьэхэрэм Урысыем и Къэралыгъо быракъ и Мафэ ехүлэу къэлэ паркын Урысыем ибыракъэу метрэ 15-рэ хүүрэр кызызэклоцлахыгъ.

«Быракъыр къэралыгъо тамыгъэу щыт, хэгъэгум лэшэгъубэ хүүрэ тарих гьогуу кыкыгузэм ар ишихъат ыкы цыфыбэ зэрепхы. Мы юфтхъабзэр пстэуми апэу зыфэгъэхыгъэр республикэм имызакъоу, зэрэ Урысыеу патриотизмэр щыгъэптигъэнэр, ныбжыкіәхэр яхгъэгү фэшыпкъэхэу плүгэнхэр ары. Партиеу «Единэ Россием» ипрограммэ кыдильтытэрэ лъэнүкхөм зыкэ ащыц мы юфтхъабзэу цыфхэр яхгъэгү фэшыпкъэхэу плүгэнхэм фэгъэхыгъэр», — **кызыуагъ Адыгейм и «Ныбжыкіә Гвардие»** иштаб хэтэу Даниил Кушнарь.

Аш нэужым къалэм щыпсэухэрэм хаклэхэмрэ апае мэфэкі программэр аублагь. Аш юфыгъо зэфэшьхафхэм афэгъэхыгъэ зэнэкъохуяэр, Урысыем итамыгъэ зытет лэпэшьсэхэм яшынкіэ мастер-классхэр хэтыгъэх. Мафэм къыклоцл цыфхэ блэкъихэрэм Урысыем и Къэралыгъо быракъ итамыгъэу щыт лентэхэр аратыштыгъэх, джащ фэдэу мэфэкіеу къэблагъэрэм пае афэгушштгъэх.

«Ильэс къэс ныбжыкіә анах чанхэр тигъусэхэу Урысыем и Къэралыгъо быракъ и Мафэ ехүлэу юфтхъабзэ зэфэшьхафхэр зэхэтэшх. Непэ ахэр тигъусэхэу быракъыр и Мафэ зыкызэхатщэрэх Хэгъэгушхом изы лаххэу зэрэштыхэр джыри зэ зэхашэнным пай», — **кызыуагъ партиеу «Единэ Россием» и Генеральна совет хэтэу, Адыгейм и «Ныбжыкіә Гвардие»** ипащэу Бэрзэдж Асиет.

АДЫГЭ КҮЖКЫР АГЬЭЛЪЭШЛАГЬ

Адыгэ күжкым и Мафэ Мыекъопэ районым изыгъэпсэфыпэу псыкъечъэхы-пэхэу Сырыфыбг шышхъэум и 19-м щыкыуагъ. Зэхахъэм Ростов хэкум, Краснодар краим, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Адыгейм, нэмикі шьолтырхэм къарыкыгъэ хаклэхэр къеклонлагъэх.

Сырыфыбг ипсыкъечъэхыпэхэмкіэ бгышхъэм узыдэклюаекіа күжжэе чыг-хэр хэтых. Шьоф зэйкіым чыг 20 къышэхкі. Анахыкъим ильэс 250-рэ ыныбжъэу зэхэцаклохэм къалотагь. Күжкым и Мафэ ихэгъэунэфыкын къещакло фэхъугъ Бибэ Мурат. Ар опсэуфэ лъэп-къ мэфэкіхэм язэхэшэн ишьыпкъэу пылыгъ. Мыньэ адыгэ күжкым и Мафэ я 12-у хагъэунэфыкыгъ.

Мыекъопэ политехническэ колледжым иклэлэегъаджэу, черкес чыгхатэхэм якъэгъэгъунэн, язегъэушомбгүн ыуж итэу Къудаикъо Нурут күжкхэм адэжь дэктог-еэз зеклохэм ахтэгъ. Адыгэ күжкхэм шуягъэу апытлым, зэрэзтэфыгъэхэм, селекционер цэрийоу Тхъагыуслэ Нухээ ахэм афэгъэхыгъэу кытхыжыщтыгъэхэм юфтхъабзэм хэлажьэхэрэз щигъэгъозагъэх. Дэктоягъэхэм күжкхэр къашыпгъэх, чыгхэм акъэрьсигъэх. Зэрэфабэм емыльтыгъэу, ныбжыкіәхэм нахыжхээри ягъусэхэу ашигъэшэйонену адыгэ күжкхэм якъэбар зэрагъэшлагъ, яшшугъэ аупльэкгүгъ.

Сырыфыбг кызызехъяхэм юфтхъабзэм хэлэжъагъэхэм апае мэфэкі концерт къатыгъ. Орэдийоу Хүүрэнэ Азэ, творческэ объединение «Ошъадэр», къэшьокло купэу «Зэрдахэр», къэлэцыкы орэдийо студиу «Лэгъупкъопс» зыфиорэм хэтэу София Щеповскэр аш хэлэжъагъэх.

«Хаклэхэм күжж зыдэль хъалыжьюхэр апэдгъохыгъэх, шуухафтын цыкыухэр афэтшыгъэх. Мэфэкім хэлажьэхэрэм ар агу кынажынным тыптыгъ», — **хигъэунэфыкыгъ зэхэцаклохэм ащыщэу Гыщ Зарем.**

Темир Кавказым итарихкі анах чьашэйонену кыыхафхэрэм ащыц адыгэ (черкес) чыгхатэхэр ыкы Адыгейм ибаиныгъэхэм ахэр ахалтытэ. Тятэжь плашъэхэм чыг къэгъэкыныр якіэсагь. Ахэм яшуацагъэкі тимэзхэр күжкхэмкіэ бай. Анахьэу къагъэкыщтыгъэхэм ащыц күжж лъэпкъэу «черкесская груша» зыфиорэр. Ижыкіэ кыщещэгъягъэу ар адыгэхэм чыг мафэу, шур кызыз-дихъэу альтытэштыгъ. Сабый кызызфэхъук-кі, күжж чыгыгъир агъэтысхъэштыгъ. Күжжэяпхъэр адыгэхэм агъестыщтыгъэп, лэмэ-псымэхэр хашыкыщтыгъэх. Пхъэм теплээ дахэ ил, хашыкыре пкыгъо зэцхимыщхэр пытэх.

Сырыфыбг кыышыклюхэе хүмэ, анахьэу унаэ зытебдээрэр адыгэ күжж зэхэгъэхъяхъагъэхэу аш тетхэр ары. Аш кылыкіэрэ пхъэшхъэ-мышхъэхэр іэ-

шүх, псыбэ аклэ, мэ іашу къапехы. Ау ахэм уафэсакъын, уалын пльэн фэе. Тимээхэм ахэр ау сидми къаҳхбуагъэхэп. Күшхъэбгыбэмэ адыгэ күжкыр кызызрашыкырэм шьэфэу хэлтыр зэ-пхыгъэр лэшлэгүр пчагъэхэм адыгэхэр ахэм зэрэдээцкогъэх шыкхэр ары. Ахэм чыгхэр раупкыщтыгъэх, къагъэгъунэштыгъэх, афэсакъыщтыгъэх. Чыг цыклоу агъэтысхъагъэхэм күжкхэм якъутамэхэр ахагъэкыхъэштыгъэх.

Нахынкіэ іашу-лышуяэр щыагъэхэр,

күжж гъэгъугъэр цыфмэ ашхыщтыгъ. Адыгэхэм күжж лъэпкъ дэгүхэр къагъэ-кыщтыгъ. Чыгхэм къапыкэхэрэм ягъю-ин гъэмафэ пасэм рагъажыти, бжыхъэм нэс пачыжыщтыгъ. Цэ шылыкъэу іэхэм уагатхъэ: алэнкъужж, къужжэпласт, къужпэкых, къужжэрыс. Ахэм афэгъэхыгъэу Къудаикъо Нуриет бэ къылого-тагъэр.

Зэнэкъохуяэр зэхашагъэхэм шуухафтынхэр аратыгъэх, ахэр зэхэцаклохэм афэрэзагъэх.

Лъэпкъым итарих ибаиныгъэ уегъэг-шо. Сырыфыбг кыщыкыре чыгхэр, псыкъефэххэу илхэр адыгэмэ якъеныхъ. Лъэпкъым итарих зэрэдгээхэштэм тыптыгъэшти. Къуаем, хъалыжьюхэр, къэбым, күжкым ямафхэр гъэ къэ дахэу Сырыфыбг щырагъэлокы. Адыгэр адыгэу дунаим зэрэтетыр къаушыхъаты мыш фэдэ мэфэкіхэм.

**ЛъЭПШЫКЬО
Фатим.**

Сурэхэр: Гыщ Зарем.

Цыфхэм яльэIу афагъэцакIэ

Партиеу «Единэ Россиер» кIещакло зыфхэхъугэ программэм игъецкэн нахь псынкIэу зэшохыгъеном пае лъэIу тхыльхэм игъом ахепльэнхэмкIэ яшуагъе къэкло партием идепутатхэм, «Газпром» иллыклохэм, гуфаклохэм.

Ахэр къэлдэсхэмрэ пэу-дэйгээ псынкIэхэм ашыпсэухэрэмрэ бэрэ алокIэх. Мы гъэмафэр къизихъагъэм къышегъэжагъе ащ фэдэ Iофхаха-бзэхэр ахэм бэрэ зэшуахыхыкIи программэм къытыре амалхэм афгъэхъыгъеу цыфхэм къафалуат, фэгъэктэнтэйгъеу ахэм ялхэм ашагъэгъуа-ззх, къыуагъе партиеу «Единэ Россием» и Генеральнэ совет исекретарэу Андрей Турчак.

«Ащ фэдэ Iофшэнным ишуагъэкIэ бэдэогъумрэ шышхъэ-лумрэ программэм илхырыщиын нахь псынкIэу куагъе. Ар лъыгъэктэнтэйгъэн зэрэфаер нэры-

льэгъу къытфэхъуг. ЛъэIу тхыль пчъагъеу къатырэм, ахэмкIэ псынкIэу зээзгыныгъэхэр зэдашынхэм, гъэстынхъэ шхуантэр игъом аIækIэгъэхъэгъеном мэхъанэшо я!», — **къыхигъэцыгь ащ.**

«Программэр зэрэпсаоу гъэцэклагъэ шлэхэу зэрэмхъуштыр нафа: ащ еджапIэхэр, кIэлцыкIу ыгыспIэхэр, социальнэ псэольэ зэфэшхъафхэр къыхеубытэх», — **къыхигъэцыгь Андрей Турчак.**

Шыгу къэтэгъэкIыжы: партиеу «Единэ Россием» законым фишыгъе гъэтэрэзийжынхэу гъестынхъэ шхуантэр ыпкIэ

хэмьлъеу яхапIэхэм ящэлгээним епхыгъэм Урысюем и Президентэу Владимир Путиним 2021-рэ ильэсюм ыIапэ кIидзэжыгъагь.

«Социальнэ газификационкIэ» заджэхэрэм епхыгъэ лъэIу тхыльыр Къералыгъо фэло-фашэхэм ялорталкIэ, пшъерильыбэ зэшозыхыре Гупчэм икъутамхэмкIэ, «Газпром меж-регионгазым» иабонент пунктхэмкIэ ыкIи операторхэм ясайтхэмкIэ аIækIэхъуа-хан шульякIыщ.

Партиер кIещакло фэхъугь мы IофымкIэ фэгъэктэнтэйгъе зи-лэхэм Iэпыгъэту зэфэшхъафхэу

Зэшохыгъе къэбарлыгъээс амалхэр.

араташтхэм нахь зягъэушьом-бгүүгъеном. Куп гъэнэфагъэхэм нахь пыутэу оборудование аIækIэхъэгъеном епхыгъэ Iофхыохэр ащ къахильхъагъехыкIи сомэ мини 100-м нахь мымакIэу газ оборудование къиращэфынам пае фэгъэктэнтэйгъе зиIэ цыф купхэм суб-силихэр аIækIэхъэгъенхэм тегъэпсихъэгъе пшъерильхэр Президентым къыгъэуцүхъэхэр шольыр зэфэшхъафхэм гъэцэклагъэ зэрашыхуа-хэрэр «Единэ Россием» уупльякIу. НепекIэ сомэ миллиарди 2,4-рэ фэдиз шольырхэм а гухэльхэм анауягъэхъагь.

Яофшэн зэфахысыжыгъ

Мы мэзийблым компанием къиратын фаеу организационхэмрэ цыфхэмрэ ахьщ чыфэу ательыр сомэ миллион 554-кIэ нахьыбэ хъугъе ыкIи сомэ миллиарди 8,6-м нэсигь. Анахьыбэу зэуузгъэцлагъэхэр фэтэрибэу

зэхэт унэхэм ягъэорышикло компаниехэр, ТСЖ-р ыкIи СНТ-р ары.

Чыфэу ательыгъэр нахь ма-кIэ зышыгъэхэр хызметшапIэу къыдэгъэкIынам фэгъэзажэхэмрэ муниципальнэ образова-

нихэм яадминистрациихэмрэ. ХызметшапIэхэм сомэ миллион 26-рэ къатыжыгь, район ыкIи къэлэ администрациихэм сомэ миллион 15 ячыфэ хагъэкIыгь.

Компанием электроэнерги-

емэ «сетевой организаци-хэм» фэло-фашэу агъэцакIэхэрэмрэ оптовэ шыкIэм тетэу бэдээршыпIэм къышещэфы. Арышь, чыфэу зэлукIэрэм цыфхэм электроэнергиеэр зэра-лэклахъэрэм иягъе ригъэкIын-ильякIыщ.

Чыфэхэр къэуугъоижыгъэхэм фытегъэпсихъэгъе Iофшэнхэр эзпүүхэрэп. 2023-рэ ильэсир къизихъагъэм къышыу-благъэу цыфэу игъом электроэнергием ыпкIэ къэзымытгъэхэм ар къазэрафыпаупкIы-щым фэгъэхъыгъэ тхыль мин 460-рэ афагъэхъыгъ. Ащ фэдэ письмэ мини 183-рэ бизнесым

шылажъэхэрэм аIækIагъэхъагь. Апэрэ мэзихым чыфэ зытэлхэм яофхэм хыкIумыр ахапльээ, сомэ миллионы 120-рэ къэуугъоижыгъэ хъугъе, джыри мини 10-м ехуу тхыль ахэм ачIель.

Зэфхыысихъхэр зышашыгъэхэм зэхэсигьом электроэнергием ыпкIэ икъэуугъоинкIэ пэ-рэтиныгъэр зыыгь подразделенихэр къышыхагъэцыгъэх. Ахэр Ермэлхъаблэрэ Адыгеймрэ ашыIэ къутамхэр ары.

Тамара ШАМАРИНА.
ПАО-у «TNC Энерго Кубань» зыфиорэм ипресс-къулыкIу.

Яамалхэм къахэхъуагъ

Метеокомплекситу станциеу «Джуга» зыфиорэр Кавказ биосфернэ заповедникым зышагъэуцугъагъэр ильэс 50-м ехуу.

БэмышIэу джыри заповедникымрэ компанием «Минимакс-94» зыфиорэмрэ агрометеостанцииту кIэу ащ щагъэсигь.

Заповедникым ипресс-къулыкIу къизэритьгъэмкIэ, ахэм заповедникым иофышэхэмкIэ мэхъанэшо я!, сыда пломэ мафэ къэс зыгъэ-псэфаклохэр къушхъэхэм ахашэнхэм ыпэ ом изытет зэхъокIы-ныгъеу фэхъухэрэр сыхват пэпчь къагъэлгъагь. Арышь, кордонэу Лаурэрэ хыкIумэу Зеркальнэмрэ ашыххурэр онлайн шыкIэм тетэу зэбгэлэгъунхэ пльякIыщ, джащ

ильтэшыгъе, температурэр зыфэдизир, ошх-осхэр щылэштхэмэ къагъэлгъагь. Ахэм ялтыгъеу зекло ляльоу хыакIэхэм къафыхахыщхэр, зыдаштэшт щыгынхэр зыфэдэштхэр, къышыцуунхэ альэкIыщ чыпIэхэр зеклозещэхэм агъенафх.

Станциехэм ом изытет зэхъокIы-ныгъеу фэхъухэрэр сыхват пэпчь къагъэлгъагь. Арышь, кордонэу Лаурэрэ хыкIумэу Зеркальнэмрэ ашыххурэр онлайн шыкIэм тетэу зэбгэлэгъунхэ пльякIыщ, джащ

фэдэу заповедникым исайти ипльэгъоштых.

Метеостанциехэм ягъэпсихъкIэ лъягкI проектиу «Экологием» ишуагъэ къэкIуагь. Станциехэм шьхьа-фитэу, зыми емыпхыгъэхэу Iоф ашэ, тыгъэнэбзыйхэм къалыкIырэ фабэм къытыре энергииер агъэфедэ. Специалистхэм къизэралорэмкIэ, ильэсийм мэфэ фабэхэр зыышнахыбэ чыпIэхэр ары станциехэр зышагъэуцугъагъэр, ахэр мэфэ 60 — 70-м нэсих.

Кавказ биосфернэ заповедникыр.

Къоджэ еджапIэхэм Ioф ащашишт

Къоджэ псеупIэхэм адэт гурыт еджапIэхэм кIэлэеgeдже ныбжыкIэхэм Ioф ащашишнам фытегъэспыхъэгъэ зээзгыныгъэм мы мафэхэм научнэ тхыльеджапIэм щыкIэтихагъэх.

Адыгэ Республикаем гъесэньтээр шынгъээрэлтээр иминистрэ ишшьэрилхэр зыгъэцкIэрэ Евгений Лебедевыр, Адыгэ къэралыгъо университетын иректору Мамый Даутэ ыкил пшъэдэкIыжье ыхырэмкIэ гъунепкъэ гъэнэфагъэ зиэ общестьвэ «Школково» зыфиорэм игенеральнэ пащэу Максим Коваль тхапэм зэдкIэтихагъэх.

Къуджэхэм адэт гурыт еджапIэхэм кIэлэеgeдже зэрэфимишкъхэрэр къыдалытээмы проектыр зэхашагь.

Мы сэнэхьатым зыфэзыгъээрэ кIэлэеgeдже ныбжыкIэхэр нахьыбэ шыгъэнхэр, ахэм опытэу алкIэльым хэгъехьогъенир, технологиякIэхэр щыIэнгъэм щыпхырыщиgъэнхэр ары зэхэшакIохэм пшъэриль шхыялIу зыфагъэуцужырэр. Проектыр «Приоритет 2030» зыфиорэм къыдихэлтыгъэу щыт.

Адыгэ къэралыгъо университетын ишшьэрэ курсхэм ашеджэрэ студентхэу кIэлэеgeдже сэнэхьат зээзгъэгъотыхэу, ашдаклоу еджэнимрэ IoфшIэнимрэ зэдэзыхы зыштоигъохэр къуджэхэм адэт еджапIэхэм агъекIоштых. Ахэм район администрациихэр IэпIэгъу къафэхьущых, зыышпсэуштхэр къафагъоштых, аш ыпкIэ афатышт.

Специалист ныбжыкIэхэм IэпIэгъу тафэхъунам тынаIэт. Зэнэкъокью

— **ЕджапIакIэм пае — кIэлэеgeджеакIэхэр» зыфиорэр ильэс къэс зэхэтищ. КIэлэеgeджеакIэхэм яснаушигъэ зыщихагъэхъорэ гупчэм методичкIэ мастерскоу «Школа молодого педагога» зыфиорэр къызызIутхыгъ. Мы проектым ишишыагъэкIэ гурыт еджапIакIэм ашт кIэлэеgeдже ныбжыкIэхэм япчагъэ нахьыбэ хүнэу, гъесэныгъэм исистемэ хэхъоныгъэхэр юшынхэу тэгүгъэ, —** къыIугагь Евгений Лебедевым.

Университетын «Школково» зыфиорэ гъесэнгъээ программэр ыгъэхъазырыгъ. Пэлудыгъэ шыкIэр шыагъэ къытэу къызфэгъэфедэгъенир аш къыдихэлтыгъ.

— **КIэлэеgeджеакIэхэм ягъэхъазырын анах лъенкю шхьаIэхэм аищ. Тиатишъэрэ еджапIэ мы сэнэхьатым епхыгъэ гъесэнгъээ программэ 30 иI. Апэрэ курсым къыщегъэжъагъэу мини 100-м иэс мазэ къэс он-**

анэмыкIэу, психолошиер, проектнэ IoфшIэнир, къэбарлыгъэIэс технолошиер арагъашIэ. Цифрэ шыкIэм мэхъянэ инетэты, ар яIoфшIэнкIэ агъэфедэнэу тэгъасэх. Проектэу «Педагогический десант. Учитель для Адыгеи» зыфиорэм кIэлэеgeдже ныбжыкIэхэр хэлажьсэх, —

къыIугагь ректорым.

Проектым хэлэжьэрэ студентхэм еджэгу ильэсийм къыкIоц стипендиэ тедзэ аратышт, ар гъесэнгъээ порталым имыльку къыхэхыгъэшт.

— **Гъесэнгъээ проектэу «Школково» зыфиорэм къыдыхэлтыгъэу студентхэм къахырэ лэжжапIэм фэдиз стипендиэ тедзэ аратышт. МетодичкIэ гэгъэджеинхэр афызэхашэцтыхыкIи IэпIэгъу афэхъущих. Анах дэгъоу зыкъэзгъэльяхэрэм IoфшIакIэм къафагъоштышт. АшIэрэм елтыгъэу сомэ мин 20-м къыщегъэжъагъэу мини 100-м иэс мазэ къэс он-**

А. Лагенштегер

Адыгэ къэралыгъо университетын ишшьэрэ курсхэм ашеджэрэ студентхэу кIэлэеgeдже сэнэхьат зээзгъэгъотыхэу, аш даклоу еджэнимрэ IoфшIэнимрэ зэдэзыхы зыштоигъохэр къуджэхэм адэт еджапIэхэм агъекIоштых. Ахэм район администрациихэр IэпIэгъу къафэхьущых, зыышпсэуштхэр къафагъотых, аш ыпкIэ афатышт.

лайн-еджапIэм къыщалэжьын алъэкIышт. Проектыр нымыкI шыллыгъэхэм аищдгъэфедэнэу тэгүшишсэ, — къыIугагь Максим Коиль.

Проектэу «Педагогический десант. Учитель для Адыгеи» зыфиорэм хэлэжьэрэ нэбгыре пэпчэ Адыгэ къэралыгъо университетын, Ioф зышиштэшт

гурыт еджапIэм, «Школково» зыфиорэм япхыгъэу лэжжэшт, IэпIэгъу ыгъотышт.

2023 — 2024-рэ ильэс еджэгъум АКЬУ-м истудент 20 проектым хэлэжьэшт. Ахэр хысапымкIэ, урысыбзэмкIэ, биологиекIэ, химиекIэ, физикемкIэ ыки социалын педагогикемкIэ сэнэхьат зээзгъэгъотырэ ныбжыкIэх.

**ДЕЛЭКЬО
Анет.**

Адыгэ Республика и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгухэм япхыгъэ зэфыщтыкъэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъ Совет — Хасэм 2023-рэ ильэсийн бэдээгүйн и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыгухэм япхыгъэ зэфыщтыкъэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ ильэсийн мэкьюгүйн и 7-м аштагъэу N 86-р зытетэу «Чыгухэм япхыгъэ зэфыщтыкъэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихбэзгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2007, N 6, 12; 2008, N 12; 2009, N 2; 2010, N 3,8; 2011, N 11; 2012, N 4, 12; 2013, N 7, 12; 2014, N 2, 7; 2015, N 5,12; 2016, N 4,8; 2017, N 3; 2019, N 6; 2020, N 3; 2021, N 8; 2022, N 12; 2023, N 4) мыш фэдэ зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэу:

1) пэублэр мыш тетэу къэтыгъэнэу;

«Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм щигъэнэфэгъэ полномочиехам албемыкхэу мы Законыр аштагъ Чыгухэм япхыгъэ зэфыщтыкъэхэр Адыгэ Республикэм щигъэтэрэзыгъэнхэм пае.»;

2) гущыгъэхэу «А 1-рэ шхъэр. Зэдагъэфедэрэ по-

ложениехэр», «Я 2-рэ шхъэр. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мыльку хэхъэрэ чыгу яххэр зэрара-тырэр», «Я 3-рэ шхъэр. Мэкьюмэш мэхъанэ зиэ чыгухэр зэраратырэр, къазэралахырэр, зэрагъэ-федэхэрэр», «Я 4-рэ шхъэр. Республикэ мэхъанэ зиэ чыгъэхэу лъэшэу къагъэгъунхэрэм ячыгхэр», «Я 5-рэ шхъэр. Къэх ыкы зэпрыкыль положение-хэр» зыфиохэрэр хэгъэкъижыгъэнхэу;

3) Я 3-рэ статьям я 147-рэ пунктэр хэгъэхъогъэнэу ыкы ар мыш тетэу къэтыгъэнэу:

«147) къэралыгъо е муниципальнэ мылькум хэхъэрэ чыгухэр е чыгу яххэр мыкапитальнэ псэуальеу щыт гаражхэм яшынкэ е псэуальхэм, къэлэ койхэм чыгъэ зыгъэорышижынымкэ якулыкхэм аухэ-сыре схемэхэм адиштэу сэкънатыгъе зиэхэр зэрэзэ-клохэрэ техническэ амалхэм ягъэуцуплекъэ зэрагъэ-федэшт шыкъэр гъэнэфэгъэну;»;

4) я 17-рэ статьям я 4-рэ яхх мыш тетэу къэты-гъэнэу:

«4. Мэкьюмэш мэхъанэ зиэ чыгухэм аххъэрэ

чыгу яххыр зыщфы зыштоигъор щымыэ зыхъукэ, а чыгу яххыр зыфэгъэзагъэ хъурэр Адыгэ Республикэр арь е ар гектар 50-м нахь макъэ зыхъукэ, бэдээр уасэу щыгъэм диштэу зыфэгъэзагъэ хъурэр муниципальнэ образование арь.»;

5) я 23-рэ статьям я 1-рэ яхх хэт гущыгъэхэу «чыгхэм якъэгъэкъынкэ, былымхэм яхъункэ, хатэм илэжхынкэ» зыфиохэрэр гущыгъэхэу «яфенкъоныгъэхэм апае цыфхэр былымхууным, чыгхэм якъэгъэкъын, хэтэлэжынхэм зэралыгъэхэр» зыфиохэрэмкэ зэблэхъугъэнхэу.

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым куаччэ илэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законым куаччэ илэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
Къумпыйл Мурат**
къ. Мыекъуапэ,
шышхъэум и 2, 2023-рэ ильэс
N 237

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ куаччэ ямыгъэжъэу лытэгъэнхэм ехыллагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъ Совет — Хасэм 2023-рэ ильэсийн бэдээгүйн и 28-м ыштагъ

**А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм изакон за-
улэмэ куаччэ ямыгъэжъэу лытэгъэнхэм ехыллагъ**

Мы къыкъэльыкхэрэм куаччэ ямыгъэжъэу лытэгъэнхэу:

1) Адыгэ Республикэм и Законэу 2017-рэ ильэсийн жъоныгъуакъэм и 5-м аштагъэу N 53-р зытетэу «Чылапхъэхэм якъэгъэкъын епхыгъэ юфыгъо заулэ зэшохыгъэнхэм фэгъэхыгъэм (Адыгэ Республикэм ихбэзгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2022, N 10).

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым куаччэ илэ зыхъурэр

2023-рэ ильэсийн йоныгъом и 1-м къыщгэжъя-
гъэу мы Законым куаччэ илэ мэхъу.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
Къумпыйл Мурат**
къ. Мыекъуапэ,
шышхъэум и 2, 2023-рэ ильэс
N 243

Адыгэ Республикэм Йофшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкъэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Йофшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкъэ и Министерствэ кысфэорышиэрэ
къэралыгъо бюджет учреждениехэм финанс-хызмэт йофэу агъэцакъэрэмкэ ыкы зэрэзэхагъэуцорэ ыкы зэрэхагъэссырэ Шыкъэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм ехыллагъ

Къафэорышиэрэ учреждениехэм язэхэцакло ипшъэ-
рэйхээрэ иполномочиехэмрэ ыгъэцэкъэнхэм фэш
унашъо сэшы:

1. Адыгэ Республикэм Йофшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкъэ и Министерствэ кысфэорышиэрэ къэралыгъо бюджет учреждениехэм финанс-хызмэт йофэу агъэцакъэрэмкэ планыр зэрэзэхагъэуцорэ ыкы зэрэхагъэссырэ Шыкъэм Адыгэ Республикэм Йофшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкъэ и Министерствэ 2022-рэ ильэсийн тыгъэгъазэм и 8-м ышыгъэе унашью N 300-р зытетымкэ аухэсэгъэм зэхъокыныгъэ фэшыгъэнхэу, я 6 — 8-рэ пунктихэр мыш тетэу къэтыгъэнхэу:

«6. Зичэзыу финанс ильэсимиkэ ыкы план пла-
льэмкэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ипроект зыщзэхагъэуцорэ лъэхъаным зичэзыу финанс ильэсимиkэ ыкы план плаильэмкэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имыльку планировать зэрашы-
рэ шапхъэхэу Адыгэ Республикэм финансхэмкэ и

Министерствэ иунашъокэ аухэсэгъэм адиштэу мы Шыкъэм игуадэу N 1 — 4-м атетэу зичэзыу финанс ильэсимиkэ ыкы план плаильэмкэ планыр ипроект учреждением зэхэгъэуцо.

Планыр ипроект кырахылэн зэрэфаемкэ тхыгъэ Министерствэ залэкигъахъэрэ нэуж мэфи 7-м къы-
клоц и учреждениехэм планыр ипроект Адыгэ Республикэм Йофшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкъэ и Министерствэ экономикэмкэ ыкы финансхэмкэ иотдел рахылэн фае.

7. Икъэрикъэ зэхажэжыгъэ учреждением финанс ильэсэу итымкэ ыкы план плаильэмкэ планыр зэхэ-
гъэуцо.

8. Планыр ипроект къэхэжых эхаждением ипа-
щэ, бухгалтер шхъаэр, нэмыхи уполномочиенэ па-
щэу планыр ипроект изэхэгъэуцонкэ пшъэдэкъыж зыхырэр — учреждением ифинанс-экономическе
кулыкху ипашэ.

2. Къэбар-правовой отделы:

— Адыгэ Республикэм Йофшэнимрэ ыкы со-
циальнэ хэхъоныгъэмрэкъэ и Министерствэ исайтрэ
Адыгэ Республикэм игъэцэкъэхэрэ хабэз къулыкху иофициальнэ Интернет-сайтэр мы унашъор ари-
гъэхъанэр;

— къыхаутынм пае мы унашъор гъэзетхэу «Со-
ветскэ Адыгейим», «Адыгэ макъэм», мазэм зэ къы-
дэкъырэ тедзэгъю «Адыгэ Республикэм ихбэзгъэу-
цугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиорэм алэкигъэхъанэр.

3. Зыкъатхэхэрэм щегъэжьагъэу мы унашъор куаччэ илэ мэхъу.

4. Мы унашъор зэрагъэцакъэрэм гъунэ лысфынэу спшъэ исэльхъажы.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч
къ. Мыекъуапэ,
бэдээгүйн и 7, 2023-рэ ильэс
N 194

Адыгэ Республикэм Йофшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкъэ и Министерствэ иунашъу

2023-рэ ильэсийн къэлэцыкхэм языгъэпсэфыгъо уаххтэ зэрэзэхажэшт, япсауныгъэ зэрагъэпштэшт шыкъэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм ехыллагъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2023-
рэ ильэсийн жъоныгъуакъэм и 24-м ышыгъэе унашью N 111-р зытетэу «2023-рэ ильэсийн къэлэцыкхэм
языгъэпсэфыгъо уаххтэ зэрэзэхажэшт, япсауныгъэ
зэрагъэпштэшт яхыллагъ» зыфиорэр гъэцэкъэнхэм
тэгъэсийн тэгъэпштэхагъэу янашъо сэшы:

1. 2023-рэ ильэсийн къэлэцыкхэм языгъэпсэфыгъо
уаххтэ зэрэзэхажэшт, япсауныгъэ зэрагъэпштэшт
Шыкъэм Адыгэ Республикэм Йофшэнимрэ социальнэ
хэхъоныгъэмрэкъэ и Министерствэ 2023-рэ ильэсийн
жъоныгъуакъэм и 29-м ышыгъэе унашью N 150/1-р зытетэу
«2023-рэ ильэсийн къэлэцыкхэм языгъэпсэфыгъо
уаххтэ зэрэзэхажэшт, япсауныгъэ зэрагъэпштэшт
яхыллагъ» зыфиорэмкэ аухэсэгъэм зэхъокыныгъэ
фэшыгъэнхэу, я 9-рэ пунктих и 7-рэ
подпункт мыш тетэу къэтыгъэнхэу:

«7) мы Шыкъэм иа 1-рэ пункт иа 1.3-рэ подпункт зиггүту кышышырэ къэлэцыкхэм апае гъот макъэ илэу унашъор (цыф шхъэзакъор) зэралытагъэм е ильэсий 3 — 7-м нэс зыныбжь къэлэцыкхэм пае мазэ къэс ахъщэ 1эпилэгъэ къэзэралыгъэрэм яхыллагъэ справкэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждении «Йофшэнимрэ ыкы цыфхэр социальнэ ухумэгъэнхэмкэ Гупчэм» къаритыгъэр, сабыир къызэрэхъугъээм, зэралыгъо епхыгъэу, ильэсий 8-м къызэрэхъагъэу ильэс 17-м нэс зыныбжь къэлэцыкхэм пае мазэ къэс ахъщэ 1эпилэгъэу къэзэралыгъэрэм ехыллагъэ справкэу Урысые Федерацаем пенсиехэмкэ ыкы социальнэ страхованихэмкэ и Фонд Адыгэ Республикэмкэ икъутамэ къаритыгъэр арахьылэн фае.»

2. Къэбар-правовой отделы:

— Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабэз игъэ-
цэкъэхэрэ къулыкху иофициальнэ Интернет-сайт мы унашъор ригъэхъанэр;

— къыхаутынм пае мы унашъор гъэзетхэу «Со-
ветскэ Адыгейим», «Адыгэ макъэм», мазэм зэ къы-
дэкъырэ тедзэгъю «Адыгэ Республикэм ихбэз-
гъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиорэм алэкигъэхъанэр.

3. Мы унашъор зэрагъэцакъэрэм гъунэ лысфынэу спшъэ исэльхъажы.

4. Зыкъатхэхэрэм мафэм щегъэжьагъэу мы унашъор куаччэ илэ мэхъу.

Министрэу иапэрэ гуадэу И. В. ШИРИНА
къ. Мыекъуапэ,
бэдээгүйн и 31-рэ, 2023-рэ ильэс
N 215

Футбол

«ЗЭКЬОШНЫГЪЭМ» ТЕГЪЭГУШЮ

Футболынкээ Урысын ипервенствэ иятлонэрэ лигэ щешээрэ командэхэм зичэзыу ешэгъухэр ялагъэх. Мыеекъопэ «Зэкъошныгъэр» командэу «Севастополь» йукарг.

«Севастополь» (Севастополь) — «Зэкъошныгъ» (Мыеекъупэ) — 0:0 (0:0).

Севастополь щыпсэухэрэм мышэгъур аштогъешэгъоныгъ. Адыгейим икомандэ апарэ чыпээм къенэнэм фэш теклоныгъэр ишыккэгъагь, ау зымы Ыгаор къелапчээм дидзагъэп, зэлукэгъур 0:0-у аухыгъ.

Мыш фэдиз цыиф кыйтэпльээр бэрэ тешэнэу кыххэкыреп. Арышь, мы зэлукэгъур футболыр зыгу рихыхэрэм аштогъешэгъоныгъу сэлпьтэ. Ежь ешэгъум кыфэбгъэзэжыимэ, очкохэр кызыэречиэтна гъэнэфагъэ. Сыда пломэ Ыгаор къелапчээм тэтыдзэнэм тэ нахь түпэблэгъагь. Ау гухэл нахь

мышеми, ар кындухъугъэп, — кындухъугъэп «Зэкъошныгъэм» итренер шхъялае Беслан Аджинджал.

Я 6-рэ турын изэфхыхысыжхэр:

«Севастополь» (Севастополь) — «Зэкъошныгъ» (Мыеекъупэ) — 0:0, «Динамо Ставрополь» — «Рубин» (Ялта) 1:4, «Би-

лог-Новокубанск» (п. Прогрессир) — «Кубань Холдинг» (ст. Павловскэр) — 1:2.

Командэхэм очко пчагъэурагъэгъур: «Кубань Холдинг» — 12, «Зэкъошныгъ» — 10, «Рубин» — 8, «Севастополь» — 7, «Биолог-Новокубанск» — 7, «СКА» — 7, «Динамо Ставрополь» — 0.

Кындухъугъэп «Зэкъошныгъэм» Мыеекъупэ щыришт. Урысын и Кубок икындухын фэгъэхыгъэ зэнэкъокъум кындухъугъэп «Кубань Холдинг» йукашт, ешэгъур пчагъэм сыхатыр 6-м рагъэжьешт.

Дзюдо

Медалиту кыхыгъ

СНГ-м хэхъэрэ къэралыгъохэм яспортсменхэр Беларусь щызэнэкъохъугъэх. Дунэе мэхъанэ зиёэ юфтхъабзэм хэлэжьагь ыкчи Адыгейир къашигъэльэгъуагь Адыгэхъалэ испортсменэу Хъатхъоху Рустам. Республиком иллыкло медалиту кыхыгъ ыкчи тишьолыр щыпсэухэу спортыр зыгу рихыхэрэр ыгъэгушуагъэх.

Зыныбжь ильэс 18-м шомыгъигъэхэм якуп Рустам щыбэнагь. Къэралыгъуи 9-мэ яспортсмен 12 мыш хэлэжьагъэх. Тиклалэ зэкъэмки гъогогуи 4 бэнагъэ. Апарэм Туркменистан къэзигъэлэгъээр Батыр Мердановым щыткелиагь, аш ыуж чыпээ дзюдоистэу Антон Дубовик къышуигъ. Финалныкъом Узбекистан щыщ Азамат Аблакуловым Ѣыккагь, ау теклон ыльэкъигъэп. Мы дзюдоистыр ары апарэ чыпээр кындухъугъэх. Адыгейим иллыкло яшэнэрэ хъугъэ.

Урысын ихэшьпыкыгъэх командэ теклоныгъэр кындухъын Хъатхъоху Рустам иахыши хильхъагь, дышэхэх медаль кыхыгъ. Ятлонэрэ чыпээр Казахстан кыфагъэшьошагь, Беларусь яшэнэрэ хъугъэ.

СНГ-м хэхъэрэ къэралыгъохэм яя II-рэ Джэгунхэр Беларусым икъэлэ 11-мэ ашыкъуагъэх. Мэфишын кындухъохъурагъэ зэнэкъохъурагъэх къэралыгъохэм 22-мэ яспортсмен мини 2-м ехъу хэлэжьагъэх. Урысын ихэшьпыкыгъэх командэ дышэхэх медали 149-рэ, тыжын — 89-рэ, джэрэз — 50 кыхыгъ. Ятлонэрэ чыпээм

щыт Беларусым медаль 236-рэ, яшэнэрэ хъугъэ Узбекистан испортсменхэм медали 106-рэ кыфагъэшьошагь.

Самбо

Адыгейим иллыклохэм ягъэхъагъэхэр

Самбэмкээ Урысын зэнэкъохъурагъэх къалэу Новороссийскэ щыкъуагъэх, «Лига войнов» аш зэрэджахъагъэхэр. УФ-м спортынкээ изаслучженнэ мастерэу Ф.А. Дурымановым ишүхъафтын зэрыль турнирын ильэс 12 – 14 зыныбжь къалэхэм зыщаушетыгъ.

Къыблэ федеральнэ шьолтырим испортсмен 200 фэдиз юфтхъабзэм хэлэжьагъэх, ахэм ашыщыгъэх Адыгэ Республикэм иллыклохээр.

Тибэнаклохэм гъехъэгъэшьуагъэр ашыгъэх ыкчи хагъэу нэфыкъыре чыпэхэр кындухъуагъэх. Цундышк Ислъамэр Нэхэе Артурэр теклоныгъэр кындухъуагъэх, ахэр зыгъасэхэрэр А. Хъабэхъумэр А. Натыжыымэр. Ятлонэрэ чыпээр кындухъуагъэх Къэрэбэш Заурбый (тренерхэр Е. Демченкэр, Р. Джарымэкъу), яшэнэрэ хъугъэ Күшүу Ислъам (зыгъасээр А. Натыжь).

Тиспортынхэм ыкчи ахэм ятренерхэм тафэгушо, тапэки гъехъэгъэшьуагъэр ашынхэу афэтэло!

Зэхээшагъэр ыкчи кындухъуагъэр:
АР-м лъэпкэюю Йоххэм-кээ, Ыкчи къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкээгъуагъэм адьырэз эзхынгъэхэмкээ ыкчи къэбар жыгъэхъэм иамалхэмкээ и Комитет
Адрессыр:
385000
ур. Мыеекъупэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшырээр:
385000,
къ. Мыеекъупэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79
Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кээ заджэхэрэ тхъапхэу зиптиагъэхэм 5-м эмыхъуагъэрэ ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлжь, шрифтыр 12-м нахь цыкликунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкъегъэклюжых.
E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
УФ-м хэутын Йоххэм-кээ, телерадиохъэтинхэмкээ ыкчи зэлты-Исыккээ амалхэмкээ и Министерство и Темир-Кавказ Чыпээгъэйорышил, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъупэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъэмки пчагъээр
4150
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1385

Хэутынхэм узщыкээтхэнэу щыт уахътэр Сыхатыр 18.00
Зыщыхаутыгъэр
уахътэр Сыхатыр 18.00

Редактор
шхъаётм
ипшъэрэйхэр
зыгъэцакээр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэжыкъ
зыхырэ
секретарыр
Тхъархъо А. Н.